

Retsmedicinsk Institut

Aarhus Universitet

Årsberetning 2000

Retspatologisk Afdeling
Finsengade 15
8000 Aarhus C

Tlf. 86 12 56 77
Fax. 86 12 59 95

Retskemisk Afdeling
Skovagervej 2
8240 Risskov

Tlf. 86 17 53 22
Fax. 86 17 50 03

Indholdsfortegnelse

Forord.....	5
Ledelse	6
Personale	8
Bygningsmæssige forhold	10
Undervisning	11
Trafik.....	13
Forskning.....	15
Publikationer	16
Kongresser og møder	18
Kurser	21
Forskningsområder og igangværende projekter.....	24
Udvalgsarbejde og anden virksomhed	26
Retsmedicinsk Instituts rekvirerede arbejde	29
Retspatologisk Afdeling	
Retslægelige obduktioner.....	30
Obduktioner begæret af statsadvokater.....	32
Obduktioner begæret af Arbejdsskadestyrelsen og forsikringsselskaber	32
Døds måder	33
Klager over sundhedspersonale, tilsynssager og lægefejl.....	38
Identifikationer.....	38
Findestedsundersøgelser	38
Andre undersøgelser	39
Klinisk retsmedicin	39
Kolposkopiske undersøgelser	40
Retspatologiske effektundersøgelser.....	41
Øvrige undersøgelser	41
Udtalelsessager.....	42
Fremmøde i retten	42
Retskemisk Afdeling	
Retstoksikologiske undersøgelser	43
Undersøgelse af pulvere, tabletter, plantemateriale mm.....	45
Udsendelsesliste	49

Forord

Retsmedicinsk Institut, Aarhus Universitet, varetager som andre universitetsinstitutter undervisning og forskning, men indtager en særstilling ved at Statsobducenturet for Jylland er tilknyttet instituttet.

Instituttets årsberetning vedrørende forskning og undervisning offentliggøres i Aarhus Universitets årsberetning. Denne afspejler ikke de mange andre aktiviteter, der finder sted ved et retsmedicinsk institut. Især savnes en mere detaljeret beretning om Statsobducenturets forhold, som udgør en væsentlig del af instituttets virksomhed.

Der vil i denne årsberetning blive redegjort for instituttets undervisning, forskning og statsobducentur-virksomhed.

Året har været præget af, at instituttet har overtaget personundersøgelserne i politikredsene i Nordjyllands, Viborg og Ringkøbing amter samt en del af Vejle Amt, og har oprettet regionale afsnit for klinisk retsmedicin i Herning og Aalborg.

Årsberetningen indeholder tillige et indlæg vedrørende "Trafikulykker" af lektor Ingrid Bayer Kristensen (side 13).

M. Gregersen

Ledelse

Retsmedicinsk Institut er et universitetsinstitut og er derfor omfattet af Universitetsloven. Loven af 1993 medførte betydelige ændringer i universitetets, fakulteternes og institutternes ledelsesform. For Retsmedicinsk Institut gælder endvidere Bekendtgørelse om de retsmedicinske institutter i København, Odense og Aarhus af 21.03.94. Ifølge denne er professoren i retsmedicin også statsobducent og institutleder, medens vicesstatsobducenterne er stedfortrædere. Instituttet har valgt indtil videre ikke at have nogen bestyrelse.

Ledelsen af undervisning og forskning foregår i samarbejde med Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet og dekanen.

Med hensyn til det rekvirerede arbejde og den økonomiske ledelse arbejder lederen tæt sammen med vicesstatsobducenterne Annie Vesterby og Peter Leth, Retspatologisk Afdeling, lektor Elisabeth Kaa vedrørende ledelsen af Retskemisk Afdeling og med Aarhus Universitets Budgetkontor ved kontorchef Kirsten Skjødt. Instituttets sagsbehandler var i 2000 fuldmægtig Anders Moestrup.

Statsobducenturets regnskaber varetages af Aarhus Universitets Regnskabsafdeling ved regnskabschef Torben Jensen, instituttets sagsbehandler er afdelingsleder Else Griis.

Ved instituttet findes følgende udvalg:

Samarbejdsudvalg: Fra ledelsens side: Markil Gregersen (formand), Annie Vesterby, Peter Leth (fra 01.07.00) og Elisabeth Kaa. Fra medarbejdersiden: Ulla Christensen (til 30.04.), Ulla Gaardbo (fra 01.05.) (næstformand) og Carsten Hansen fra Retskemisk Afdeling, Jytte Banner Lundemose og Alice Tonsgaard fra Retspatologisk Afdeling.

Sikkerhedsudvalg: Markil Gregersen (formand), Elisabeth Kaa, Peter Leth, Jytte Jakobsen, Inge Korup, Karsten Mildahl Nielsen, Marianne Vogel.

Byggeudvalg: Ingrid Bayer Kristensen (formand), Carsten Hansen, Allan Laursen, Inge Korup.

EDB-udvalg: Markil Gregersen, Peter Leth, Kirsten Lønskov, Ole Lundskov, Carsten Hansen, Ulla Christensen (til 30.04.) Ulla Gaardbo (fra 01.05.).

Kodeudvalg: Kodeudvalget er et fælles udvalg i samarbejde med de øvrige retspatologiske afdelinger. Aarhus-udvalget består af: Markil Gregersen, Peter Leth, Ole Lundskov, Ina Eltang, Kirsten Lønskov. Odense er repræsenteret ved Jørgen Thomsen og Solveig Wandorf, København ved Hans Petter Hougen, Niels Lynnerup, Anette Teller, Steen Lærke.

Medarbejdermøder: To-tre gange årligt afholdes møder, hvor samtlige medarbejdere deltager. Den 23. marts afholdtes et møde, hvor det overordnede emne var identifikation. M. Gregersen orienterede om identifikationsarbejdet ved flystyrtet i Columbia, ka. Esben Bager fra Kriminalteknisk afdeling, Aarhus, fortalte om polititeknikernes rolle i Kosovo ved identifikation af lig fra massegrave, og Karsten Mildahl Nielsen, Retspatologisk Afdeling, viste dias og berettede fra obduktioner i Kosovo med henblik på identitet og dødsårsag. Sluttelig fortalte Elisabet Kaa om sit arbejde i Working Group on Drugs under European network of Forensic Science Institutes (ENFSI).

Tillige et medarbejdermøde den 8. december, hvor det overordnede emne var undersøgelse af volds- og voldtægts ofre. Ka. Erik Jensen fra Kriminalteknisk afdeling, Aarhus, demonstrerede de såkaldte kitsæt – specialpakkede æsker, som anvendes i forbindelse med personundersøgelser, og sygeplejerske Mette Thomsen fra Center for Voldtægts ofre, Skadestuen, Århus Amtssygehus, fortalte om Centerets funktion og tilbud til voldtægts ofre.

Personale

Instituttleder: Professor, statsobducent, dr.med. Markil Gregersen

Stedfortrædere: Vicesstatsobducent, dr.med. Annie Vesterby Charles
Vicesstatsobducent, ph.d. Peter Leth

Afdelingsleder: Lektor, lic.pharm. Elisabet Kaa.

Personaleforbrug:

Ordinært aflønnet personale

Videnskabeligt personale: 3,1 årsværk.

Teknisk-administrativt personale: 4,8 årsværk.

Fondslønnede medarbejdere

Videnskabeligt personale: 0,1 årsværk.

Personale, aflønnet af rekvireret arbejde

Videnskabeligt personale: 4,4 årsværk.

Teknisk-administrativt personale: 20,4 årsværk.

Videnskabeligt personale Retspatologisk afdeling:

Læge Helene Nortvig Abrahamsen (til 30.11.00), læge Mads Krister Birkler (fra 01.10.00), læge Søren Dalager-Pedersen (fra 01.07.00 til 30.09.00), læge Lone Eskildsen (fra 01.03.00), lektor, speciallæge i patologisk anatomi Poul Frederiksen, professor, dr.med., statsobducent Markil Gregersen, lektor, speciallæge i patologisk anatomi Ingrid Bayer Kristensen, lektor, speciallæge i patologisk anatomi, ph.d. Peter Mygind Leth (vicesstatsobducent fra 01.07.), lektor, speciallæge i patologisk anatomi, ph.d. Jytte Banner Lundemose, læge, ph.d. studerende Karoline Meldgaard, læge, ph.d. studerende Lene Warner Poulsen, vicesstatsobducent, dr.med. Annie Vesterby.

Speciallæger ved Retsmedicinsk Instituts Regionalafsnit Aalborg/Herning: Marja den Engelsman, Niels Holm-Nielsen, Steen Bo Kalms, Kim Mølenberg, Agnete Tophøj, Anna Bæk, Jan Allan Schou, Erik Damberg, Jens Misfeldt, Bent Conrad Pedersen.

Videnskabeligt personale Retskemisk afdeling:

Cand.pharm. Claus Dragsholt, lektor, speciallæge i klinisk kemi Axel Carsten Hansen, afdelingsleder, lektor, lic.pharm. Elisabet Kaa, cand.pharm. Ingrid Rosendal, lic.pharm. Kirsten Wiese Simonsen.

Teknisk-administrativt personale Retspatologisk afdeling:

Kontorpersonale: Sekretær Lis Dupont Birkler, kontorfuldmægtig Ina Eltang, kontorfuldmægtig Kirsten Lønskov, sekretær Birgitte Skovgaard Outzen (fra 01.02.00), overassistent Alice Tonsgaard.

Laboratoriepersonale: Bioanalytiker Jytte Dreyer Jakobsen (orlov fra 01.10.00), bioanalytiker Eva Olesen, bioanalytiker Lone Pernille Pedersen.

Institutbetjente: Institutbetjent Arne Ernst, institutbetjent Allan Laursen, ledende institutbetjent Karsten Mildahl Nielsen.

EDB-medarbejder: Ole Lundskov.

Teknisk-administrativt personale Retskemisk afdeling:

Kontorpersonale: Sekretær Laila Kearney.

Laboratoriepersonale: Laboratoriefunktionær Mette-Marie Damborg Andersen, (fra 15.11.00), laboratorietekniker Ulla Christensen (orlov fra 01.05.00), laboratoriefunktionær Ulla Gaardbo, laboratoriefuldmægtig Ulla Mejlvang Jensen, laboratorietekniker Per Kastrupsen (fra 01.09.00), laboratoriefuldmægtig Inge Korup, laboratorietekniker Helle Degnbol Madsen, laboratorietekniker Jette Vindbæk Melsen, laboratoriefunktionær Birthe Rasmussen (til 30.09.00), laboratoriefunktionær Susanne Lysdahl Røberg (fra 01.12.00), laboratoriefunktionær Ken Rønnov Schneider (fra 15.11.00), laboratoriefunktionær Rasmus Telving, afdelingslaborant Marianne Vogel.

Fondsansat personale:

Læge Lene Warner Poulsen (0,1 årsværk).

Bygningsmæssige forhold

Instituttets retspatologiske afdeling har til huse i Aarhus Kommunehospitals gamle patologisk-anatomiske institut, hvor der findes kontorer, personundersøgelsesrum og histologiske laboratorier samt værksted. Obduktionerne finder sted i den lille sektionssstue på Aarhus Kommunehospitals Patologiske Institut, ligesom man anvender dette instituts morgue og genkendelsesrum.

På grund af dårlige pladsforhold benytter instituttet stadig to "skurvogne" til kontorer og spise/mødefaciliteter.

Den retskemiske afdeling har til huse i en laboratoriebygning på Psykiatrisk Hospital i Risskov. Der er således en afstand på ca. 3 km mellem de to afdelinger.

De bygningsmæssige forhold for den retspatologiske afdeling er stærkt kritisable. Bygningerne er alt for små og opfylder langt fra de krav, der stilles til arbejdssikkerhed, retssikkerhed og en fornuftig arbejdsgang for personalet. Instituttet har gennem mange år påpeget de dårlige bygningsmæssige forhold over for Det sundhedsvidenskabelige Fakultet og Rektor samt Undervisningsministeriet og Justitsministeriet.

Instituttet har haft nedsat et byggeudvalg, som sammen med kontorchef K.K. Petersen, Aarhus Universitets Byggekonto og administrationschef Jørgen Andersen har udarbejdet en dimensionsanalyse i 1994, og der har været et udvalgsarbejde sammen med Aarhus Amt og de patologiske institutter med henblik på placering af et fælles institut ved Skejby Sygehus.

På trods af at et nyt retsmedicinsk institut var Aarhus Universitets højest prioriterede bygningsønske i 1982, er det først lykkedes at få ydet en bevilling til bygning af et nyt institut på Skejby Sygehus medio 1998. Af administrative grunde blev konkurrenceprogrammet for byggeriet først udbudt i EU-licitation i efteråret 2000. Valg af arkitekt og rådgivende ingeniørfirma vil finde sted primo 2001.

Undervisning

Prægraduat undervisning:

De medicinske studerende modtager undervisning i retsmedicin på 2. del, 6. semester. Der afholdes 40 forelæsninger samt demonstrationer.

Formålet med undervisningen i retsmedicin er at bibringe de studerende kendskab til medicinallovgivning, klinisk retsmedicin og døds måder, dødsårsager, døds mekanismer m.m., således at de kan forholde sig til retsmedicinske problemstillinger i hverdagen.

Gæsteforelæsere: Statsobducent, professor Jørgen L. Thomsen, Retsmedicinsk Institut, Odense, og embedslæge Kate Runge, Embedslægeinstitutionen for Aarhus Amt.

Eksamen i retsmedicin:

Ved vintereksamen –99/00 er eksamineret 66 studerende, ved sommereksamen 2000 er eksamineret 82 studerende.

Der afholdes endvidere eksamen i medicinallovgivning for udenlandske læger, der søger autorisation i Danmark.

Postgraduat undervisning:

M. Gregersen har undervist ved A-kursus i almen medicin, otolaryngorhinologi og patologisk anatomi, samt ved Lægeforeningens efteruddannelseskurser.

I. Bayer Kristensen har undervist på Sundhedsstyrelsens A-kursus i kardiovaskulær patologi. Instituttets medarbejdere har deltaget i undervisningen ved Dansk Selskab for Retsmedicin's efteruddannelseskurser samt i postgraduat kursus for personale ved Center for Voldtægts ofre og for læger ved Retsmedicinsk Instituts regionalafsnit i Aalborg og Herning.

Der har tillige været afholdt temadag ved Center for Voldtægts ofre, Århus Amtssygehus, hvor Anne Davies, The Metropolitan Police Service, London, deltog som gæsteforelæser.

Forskeruddannelse:

Instituttet har to ph.d-studerende:

Læge Karoline Meldgaard med emnet: Undersøgelse af knoglestrukturen hos normale og hos kroniske alkoholikere. Vejledere: Overlæge Flemming Melsen, Patologisk Institut, Aarhus Amtssygehus, og Annie Vesterby.

Læge Lene Warner Poulsen med emnet: An investigation of bone morphology and bone mass resulting from growth disturbances in childhood based on a paleopathological material. Vejledere: Lektor Jesper Boldsen, CHS/ADBOU, Odense Universitet, og Annie Vesterby.

Gæstestuderende/gæsteforskere:

En ungarsk medicinstuderende, Krisztina Debreczeni, og en engelsk medicinstuderende, Rachael Howe, har hver haft studieophold ved instituttet i 5 uger.

Tillige har læge Mario Verdicchio fra Retsmedicinsk Institut i Göteborg opholdt sig som gæsteforsker ved instituttet i ca. 2 uger.

Embedslæge Flemming Stenz fra Embedslægeinstitutionen i Grønland har opholdt sig en uge ved instituttet med henblik på at ”opgradere sin viden” med hensyn til obduktionspraksis og retsmedicin.

Trafik

af lektor, speciallæge Ingrid Bayer Kristensen

Færdselssikkerhedskommissionen har i sin ”grønne handlingsplan” fra 1988 prioriteret en stor indsats mod trafikulykker. Handlingsplanens to første delperioder ophørte med udgangen af 1994. Det videre arbejde blev herefter opdelt i en statusrapport over de første to etaper og en strategiplan omfattende perioden 1995-2000.

Den ”grønne handlingsplan” havde det mål, at antallet af henholdsvis dræbte og tilskadekomne skulle reduceres med 40-45% fra 1986/1987 frem til og med år 2000. Det vil sige højst 427 dræbte og 7624 tilskadekomne. Dette uanset at der i samme periode var en kraftig stigning i trafikken.

Fra 1989 til 1991 faldt antallet af dræbte og tilskadekomne i overensstemmelse med forudsætningen. I 1993 var faldet mindre og i 1995 fandtes en stigning af dræbte i sammenligning med 1988.

Kommuner, Amter og Vejdirektoratet har ansvaret for og har gjort et stort arbejde for at fjerne sorte pletter på vejene: Forbedrede trafikale forhold med rundkørsler for at undgå uheld i kryds, ensretning af færdslen og udbygning af cykelstier og gangtunneller for de ”bløde trafikanter”. Politiet afholder løbende færdselskontroller samt kampagner mod spritkørsel, overtrædelse af hastighedsgrænser osv, ligesom der foregår færdselsundervisning i skoler og kampagner ved skolestart. Færdselssikkerhedskommissionen har sluttet op om alle disse rutiner og har yderligere ønsket at indsatsen skulle intensiveres på følgende fire områder – *ulykker med for høje hastigheder, ulykker ved spritkørsel, ulykker med cyklister, ulykker i kryds*.

Ved udgangen af 1994 (6 år med den ”grønne handlingsplan”) var antallet af såvel dræbte som antallet af tilskadekomne faldet med 23% i forhold til basisåret. Efter planen var målsætningen 30% reduktion. Faldet var således mindre end det ønskede, men dette skal ses i sammenhæng med, at biltrafikken var vokset med mere end 25%.

I strategiplanen er et enkelt sted nævnt som en af de overordnede strategier, at sætte *fokus på trafikanter og trafikanters adfærd* som det afgørende element i trafiksikkerhedsarbejdet.

I Ugeskrift for Læger i april 2001 er i en artikel beskrevet problemet med demente bilister. Der bliver flere og flere gamle med bil, og ved den obligatoriske lægeundersøgelse som 70-årig findes ikke nødvendigvis lettere tegn på demens, idet patienterne er i stand til at ”stramme sig op”, og det er her foreslået, at man yderligere indfører en kognitiv test til vurdering af personens orientering, rumsyn og korttidshukommelse. Det er ligeledes beskrevet, at selv i de tilfælde, hvor lettere demente har været til en orienterende køreprøve, har de kunnet klare den.

I 2001 har Trafikministeriet nedsat en ny Havarikommission med det formål især at analysere ulykker med unge bilister under 25 år, og i en pressemeddelelse fra Trafikministeriet fremgår: ”Det er vigtigt, at vi får et bedre kendskab til årsagerne til de mange trafikulykker, der hvert år sker i Danmark, og det skal Havarikommissionen hjælpe med”.

Det kan undre, at der i en sådan Havarikommission ikke er anmodet om deltagelse af retsmedicinere, ligesom det kan undre, at obduktioner i forbindelse med trafikulykker ikke har nogen høj prioritering i forbindelse med analysen af ulykker. Dette især set i sammenhæng med, at strategiplanens overordnede mål var at sætte fokus på trafikanters adfærd.

I år 2000 er der i Århus obduceret i alt 45 personer, der er omkommet i forbindelse med trafikuheld, heraf to som led i traumeprojekt. Heraf har over halvdelen været førere af et motorkøretøj.

Retsmedicinsk Institut i Århus har i samarbejde med Traumecentret på Århus Universitetshospital i perioden 01.01.99-31.12.2000 udtaget blodprøver - og i de tilfælde hvor det var muligt - urinprøver på alle patienter, der har været involveret i en ulykke af en sådan sværhedsgrad, at der blev foretaget traumetilkald. Undersøgelsen er foretaget med specielt henblik på at få kendskab til i hvilket omfang alkohol, medicin og narkotika har været indtaget forud for ulykken og således været medvirkende som ulykkesårsag.

Analysearbejdet foregår på Retskemisk Afdeling v. cand.pharm. Claus Dragsholt og lektor A. Carsten Hansen, og bearbejdningen af data finder nu sted. De foreløbige resultater viser, at alkohol fortsat er en meget betydende ulykkesfaktor, og at en overraskende stor del af de påvirkede har meget høje alkoholkoncentrationer i blodet.

Et andet element i trafikanters adfærd er, om de kan have forudbestående sygdomme, som kan influere på kørslen og derved være ulykkesfremkaldende. Information herom kan ved dødelige trafikuheld næsten kun klarlægges i forbindelse med en obduktion.

I vores undersøgelse omfattende perioden fra januar 1999 til december 2000 blev der i alt foretaget 517 traumeopkald. Ud af disse døde 61 patienter og kun i 13 tilfælde fandtes ved det retslægelige ligsyn indikation for obduktion. I en del af tilfældene kontaktede afdelingens læger ofrenes pårørende med henblik på en videnskabelig obduktion, men i 15 af disse tilfælde nedlagde de pårørende sektionsforbud. Ud fra denne undersøgelse kan man således ikke vurdere betydningen af trafikfarlig adfærd som følge af sygdomme, idet materialet hertil er for lille.

Der må arbejdes på, at man ved et samarbejde mellem Færdselssikkerhedskommissionen, Trafikministeriets Havarikommission, skadestuelæger, retsmedicinere og Sundhedsstyrelsen vil kunne opnå et bedre kendskab til trafikanters ulykkesfremkaldende adfærd for her igennem at reducere antallet af både svært tilskadekomne og dræbte ved trafikulykker.

Forskning

Indledning

Et vigtigt grundlag for instituttets forskning er de sager eller det materiale, som undersøges under rekvireret arbejde (statsobducenturet). På grund af instituttets størrelse og særlige materiale må denne forskning drives i samarbejde med andre institutter eller afdelinger i ind- og udland. Grundet instituttets bygningsforhold har der ikke været plads til forsknings-årsstuderende eller ph.d.-studerende, der ikke har været ansat i en af instituttets stillinger eller ved et andet institut/afdeling.

I den retskemiske afdeling er forskningen især baseret på materiale vedrørende forgiftninger samt analyse af narkotika. I den retspatologiske afdeling har forskningen koncentreret sig om ulykkesanalyse, herunder børnedødsfald, brande, epidemiologiske og metodologiske undersøgelser vedrørende pludselig uventet spædbarnsdød (SIDS), udviklingen i vold, patologisk-anatomiske og retspatologiske emner, herunder åreforkalkningsbetingede lidelser, karforandringer og knogler.

Forsknings- og undervisningsmidler (forbrug)

<i>Ordinær virksomhed (løn og drift):</i>	3.333.265
<i>Fondsfinansieret virksomhed</i>	172.605
Aarhus Universitets Forskningsfond: "Bone Morphology and Bone Mass" (Annie Vesterby)	7.171
Assurandør-Societetet (Elisabet Kaa)	11.907
Dagmar Marshalls Fond: Fedtenzymdefekter ved spædbarnsdød (Jytte Banner Lundemose)	3.813
EU generelt: Profiling of amphetamine (Elisabet Kaa)	13.144
Fonden til Lægevidenskabens Fremme: Patologiske forhold hos et skeletmateriale (Lene Warner Poulsen)	1.150
Julie von Müllers Fond: Knoglemorfologi på skeletmateriale (Lene Warner Poulsen).....	44.277
Kong Christian IX og Dronning Louises Fond: Inflammatoriske mekanismer ved SIDS-mulig relation til fald i incidensen efter ændring af liggestillingen (Jytte Banner Lundemose)	26.914
Sundhedsstyrelsen: Elisabet Kaa (Elisabet Kaa).....	64.229

Publikationer

Brink, O.: Voldtægtsofre. Håndbog for fagpersoner. Center for Voldtægtsofre ved Århus Amtssygehus, Århus Universitetshospital: 144, 2000.

Brink, O.; Vesterby, A.; Jensen, E.: Personundersøgelse og sporsikring. Voldtægtsofre. Håndbog for fagpersoner. Center for Voldtægtsofre ved Århus Amtssygehus, Århus Universitetshospital: 43-62, 2000.

Charles, A. Vesterby: Vold og kvinder. Ugeskr Læger; 162(13): 1857, 2000.

Charles, A.V.; Leth, P.M.; Brink, O.; Sabroe, S.: Retsmedicinsk epidemiologi. Ugeskr Læger; 162(32): 4242-44, 2000.

Eriksson, A.; Hougen, H.P.; Knudsen, P.T.; Leth, P.; Lynnerup, N.; Sprogø-Jakobsen, S.: Dansk-svenskt rättsmedicinskt arbete i Kosovo 1999, I Administrative erfarenheter. Nord Rettsmed; 6(3): 69-73, 2000.

Eriksson, A.; Hougen, H.P.; Knudsen, P.T.; Leth, P.; Lynnerup, N.; Sprogø-Jakobsen, S.: Dansk-svenskt rättsmedicinskt arbete i Kosovo 1999, II Rättsmedicinska Fynd och erfarenheter. Nord Rettsmed; 6(3): 74-79, 2000.

Eskildsen, L.; Vesterby, A.: Physical examination and legal outcome in sexual assault. 52nd Annual Meeting, American Academy of Forensic Sciences, Reno, Nevada, February 2000. AAFS Proceedings, Reno; 185, 2000.

Kaa, E.; Nielsen, E.; Rollmann, D.; Simonsen, K.W.: Narkotika i illegal forhandling på brugerniveau, 1999. Rapport. Aarhus Universitet, Århus: 21, 2000.

Kaa, E.; Simonsen, K.W.: Illegale stoffer i Århus, 1999. Rapport. Aarhus Universitet, Århus: 9, 2000.

Larsen, T.B.; Nørgaard-Pedersen, B.; Lundemose, J.B.; Rüdiger, N.; Gaustadnes, M.; Brandslund, I.: Sudden infant death syndrome, childhood thrombosis, and presence of genetic risk factors for thrombosis. Thromb Res; 98(4): 233-39, 2000.

Lauritsen, A.K.; Meldgaard, K.; Charles, A.V.: Medical examination of sexually abused children: Medico-legal value. J Foren Sci; 45: 115-17, 2000.

Leth, P.: Efterforskning af folkedrab i Kosovo. Nord Rettsmed; 6(1): 18-21, 2000.

Leth, P.: Røgforgiftning. Helse; 10: 41, 2000.

Mortensen, O.S.; Sørensen, F.W.; Gregersen, M.; Jensen, K.: Forgiftninger med ukrudtsbekæmpelsesmidlerne glyphosat og glyphosat-trimesium. Ugeskr Læger; 162(35): 4656-59, 2000.

Steentoft, A.; Simonsen, K.W.; Kringsholm, B.; Dragsholt, C.; Worm, K.; Hansen, A.C.; Müller, I.B.; Toft, J.; Kaa, E.: Forgiftningsdødsfald blandt narkomaner i Danmark 1997. Ugeskr Læger; 162(39): 5205-08, 2000.

Steinicke, T.; Christiansen, P.; Vesterby, A.; Ullerup, R.; Hesso, I.; Mosekilde, L.; Melsen, F.: Primary hyperparathyroidism: Bone structure, balance, and remodeling before and 3 years after surgical treatment. Bone; 26: 535-43, 2000.

Vesterby, A.: Det tværfaglige team ved et modtagecenter. Voldtægts ofre. Håndbog for fagpersoner. Center for Voldtægts ofre ved Århus Amtssygehus, Århus Universitetshospital: 17-19, 2000.

Kongresser og møder

Instituttets medarbejdere har i 2000 ydet bidrag til og deltaget i følgende kongresser, symposier m.v.:

Annual Meeting, American Academy of Forensic Sciences, Reno, Nevada, USA.

Deltager: A. Vesterby

Dansk Selskab for massespektrometri, Odense.

Deltager: C. Dragsholt

Dansk Selskab for Patologisk Anatomi og Cytologi. Årsmøde.

Deltager: I. Bayer Kristensen

Foredrag: J. L. Thomsen, I. Bayer Kristensen, P. Ottosen: Diabetisk fedtnyre.

Dansk Selskab for Retsmedicin: Dødstidsbestemmelse.

Deltagere: M. Gregersen, I. Bayer Kristensen

ENFSI meeting, Krakow, Polen.

Deltager: K. Wiese Simonsen

ENFSI VG-Drugs, Bruxelles, Belgien.

Deltager: E. Kaa

Eurolab Danmark jubilæumskonference, København.

Deltager: E. Kaa

Interpolmøde vedrørende identifikation, Lyon, Frankrig.

Deltager: M. Gregersen

Medisinsk-Faglig Forum: Nasjonalt Ressurssenter for Seksuelt Misbrukte Barn, Oslo, Norge.

Deltagere: J. Banner Lundemose, A. Vesterby

Møde Dansk Kriminalistforening, Århus.

Deltagere: I. Bayer Kristensen, J. Banner Lundemose, A. Vesterby

Møde Dansk Selskab for Knogle- og Tandforskning, Odense.

Deltager: L. Warner Poulsen

Møde Dansk Selskab for Massespektrometri, Odense Universitet

Deltager: C. Dragsholt

Nordisk ID-møde, Reykjavik, Island.

Deltager: M. Gregersen

PTN møde, Maastricht, Holland.

Deltager: K. Wiese Simonsen

Seminar on Palaeoepidemiology, Antropologisk Database, Odense.

Deltagere: L. Warner Poulsen, A. Vesterby

SIDSNORD: Barns Rettsikkerhet, Oslo.

Deltagere: M. Gregersen, J. Banner Lundemose

Foredrag: M. Gregersen: Retsmedicinsk indsats ved børnemishandling.

SMT Management Meeting, Bruxelles, Belgien.

Deltager: E. Kaa

SMT Management Meeting, Glasgow, Skotland.

Deltager: E. Kaa

SMT Management Meeting, Haag, Holland.

Deltager: E. Kaa

Stofnyt seminar, Odense:

Deltager: K. Wiese Simonsen

TIAFT 2000, Helsinki, Finland.

Deltagere: C. Dragsholt, I. Rosendal

Workshop on Growth and Regeneration of Bone, Århus.

Deltager: L. Warner Poulsen

Æressymposium for Max Vetner, Holstebro.

Deltager: M. Gregersen

Årsmøde, DSPAC, Viborg.

Deltager: J. Banner Lundemose

XII Congress of European Association of Anthropologists, Cambridge, England.

Deltager: L. Warner Poulsen

XIV Nordiske Kongres i Retsmedicin, Reykjavik, Island.

Deltagere: M. Gregersen, I. Bayer Kristensen, J. Banner Lundemose, L. Warner Poulsen

Poster: I. Bayer Kristensen, D. Arenholt Bindslev: Identifikation af yngre kvinde, hvor antemorten tandlægejournal ikke kunne fremskaffes.

Poster: J. Banner Lundemose, I. Bayer Kristensen, P. Frederiksen: Lemierre's sygdom, den glemte sygdom.

Poster: J.L. Thomsen, I. Bayer Kristensen, P. Ottosen: Diabetisk fedtnyre.

Foredrag: M. Gregersen, L. Warner Poulsen: Identifikation af historiske personer ved superimpositionsteknik.

XVIIIth Congress International Academy of Legal Medicine, Santiago de Compostela, Spanien.

Deltagere: P. Frederiksen, P. Leth

Poster: P. Leth: Fatal Residential Fires in Denmark.

Foredrag: P. Frederiksen, E.S. Hansen, K. Kock, A. Lange: Cardiac Tamponade in Children. A Complication of Central Venous Catheterisation.

6th Annual Scientific Meeting, the International Society for Clinical Densitometry, Rio de Janeiro, Brasilien.

Deltager: L. Warner Poulsen

Ved et *Retspatologmøde i Sverige* har gæsteforsker Mario Verdicchio i samarbejde med A. Vesterby, M. Gregersen, M. Frisk og K. Boström præsenteret en poster med titlen: Anomalies in the Conduction System of the Heart.

Flere af instituttets medarbejdere har tillige afholdt foredrag i foreninger m.m.

Kurser

American Academy of Forensic Sciences, 52 annual meeting, USA.

Deltager: A. Vesterby

Astra-Zeneca: Voksenpædagogisk grundkursus for læger.

Deltager: L. Warner Poulsen

Center for Voldtægtsofre, Århus Amtssygehus: Kursus for personale tilknyttet Center for Voldtægtsofre. Århus.

Deltagere: M. Birkler, L. Eskildsen, S. Dalager-Pedersen

DANAK/Eurolab kursus: Usikkerhedsberegning af kemiske målinger. København.

Deltager: I. Rosendal

Dansk Selskab for Patologisk Anatomi: Efteruddannelseskursus i gastrointestinal patologi. Odense.

Deltager: P. Frederiksen

Dansk Selskab for Retsmedicin: Vold mod halsen. København.

Deltagere: L. Eskildsen, P. Frederiksen, M. Gregersen, I. Bayer Kristensen, P. Leth, J. Banner Lundemose, A. Vesterby

DASPCAN: San Diego model for undersøgelse af seksuelt misbrugte børn. Odense.

Deltagere: J. Banner Lundemose, A. Vesterby

Kommunikationskursus VIP v/Mads Hermansen:

Deltagere: C. Dragsholt, A.C. Hansen, E. Kaa, I. Rosendal, K. Wiese Simonsen

Kompetencekursus i vejning. Glostrup.

Deltager: I. Rosendal

Ledelseskursus (DIEU), København.

Deltager: E. Kaa

Ledelseskursus (DIEU), møde vedrørende coaching. København.

Deltager: E. Kaa

Møde i DIEU's ledelsesgruppe + NPL foredrag.

Deltager: E. Kaa

Retsmedicinsk Institut: Klinisk Retsmedicin, ofre og sigtede. Fuglsø.

Deltagere: Læger, ansat ved regionalafsnittene i Herning og Aalborg.

OLAU III. Lægeforeningen: Ledelses- og problemløsning for lægelige chefer. Middelfart.

Deltager: A. Vesterby

Rapid-MS seminar (analytical instruments), Værløse.

Deltager: C. Dragsholt

Saturn Brugergruppemøde:

Deltager: C. Dragsholt

Seminar for bioanalytikerundervisere, Danparcs, Gjern.

Deltager: C. Dragsholt

Waters seminar om LC-MS, Tåstrup.

Deltager: C. Dragsholt

Århus Købmandsskole: Access, niv. 2.

Deltager: I. Rosendal

Århus Købmandsskole: Power Point.

Deltager: A. Vesterby

Aarhus Universitet: Litteratursøgning.

Deltagere: H. Abrahamsen, A.C. Hansen

Aarhus Universitet: Medicinsk digital billedhåndtering.

Deltager: L. Warner Poulsen

Aarhus Universitet: Principper for datadokumentation, del II-III.

Deltager: L. Eskildsen

Aarhus Universitet: Universitetspædagogik for vejledere og adjunkter. Sandbjerg.

Deltager: A. Vesterby

Det Teknisk-Administrative Personale på det retspatologiske afsnit har deltaget i følgende kurser

og møder:

Excel 97, niv. I, Introduktionskursus i WWW, Access database, Servicepsykologi, niv. I, WP 8.0, niv. I, Medical English 1 (Aarhus Universitet), Tysk (ES-sprogkursus), Introduktionskursus for nyansatte (Aarhus Universitet).

Det Teknisk-Administrative Personale på det retskemiske afsnit har deltaget i følgende kurser og møder:

Kompetencekursus i vejning. Access 97, niv. 2. Temamøde vedr. ventilation. Introduktionskursus for nyansatte (Aarhus Universitet). Excel 97, niv. 1 og 2. Rapid-MS seminar. Toksikologi og cytotoxikologi. Psykologi for TR, HK. Kurser om lønforsøg for laboranter. Kursus i EU projekt-administration (Aarhus Universitet). Personregistrering i PØS, KAOS for begyndere, PØS for begyndere (Aarhus Universitet).

Forskningsområder og igangværende projekter

Retspatologisk forskning

“An investigation of bone morphology and bone mass resulting from physiological stress in childhood based on a paleopathological material”.

L.W. Poulsen

“Belysning af en række problemstillinger vedrørende vold og voldsudvikling i Århus”.

O. Brink, A. Vesterby

“Drabskriminaliteten i Danmark 1971-1996”.

P. Leth

“Epilepsi og pludselig uventet naturlig død; en pato-anatomisk undersøgelse”.

S. Tigar, U. Baandrup, S. Dalager-Pedersen, A. Vesterby

“Inflammatoriske mekanismer ved Sudden Infant Death Syndrome (SIDS, vuggedød) - en mulig årsagssammenhæng mellem det kraftige fald i incidensen og ændringen af liggestillingen”.

J. Banner Lundemose, M. Gregersen

“Knoglestruktur og kollagenanalyse (Danish bone structure study)”.

E. Hauge, F. Melsen, K. Brixen, L. Mosekilde, K. Meldgaard

“Magnetscanning af sacroiliaca-leddene og columna thoracolumbalis' anatomi”.

K.B. Puhakka, A.G. Jurik, N. Egund, J.R. Nyengaard, L.W. Poulsen, A. Vesterby

”Oplevelse af og reaktioner på undersøgelse af ydre genitalier hos normale børn og børn, der har været udsat for seksuelle overgreb”.

M. Tastum, A. Vesterby, J. Banner Lundemose, E. Nathan

“Retslægelige erklæringer i voldtægtssager”.

O. Brink, A. Vesterby, J. Banner Lundemose

“Undersøgelse af ydre kønsorganer hos normale børn og børn udsat for seksuelt overgreb, specielt med henblik på afklaring af normale variationer i jomfruhinden”.

A. Vesterby, E. Nathan

Retskemisk forskning

“Designerdrugs i Jylland”.

K.W. Simonsen, E. Kaa

“Development of a Harmonized Method for the Profiling of Amphetamines “ (EU projekt - deltagelse af 7 lande).

E. Kaa

“Narkotika på gadeplan”.

K. Wiese Simonsen, E. Nielsen, D. Rollmann, E. Kaa

“Retstoksikologisk undersøgelse af patienter, som har været impliceret i ulykkestilfælde”.

A.C. Hansen, C. Dragsholt, I. Bayer Kristensen, K. Hougaard

Udvalgsarbejde og anden virksomhed

M. Gregersen, A. Vesterby, E. Kaa og A.C. Hansen er sagkyndige i Retslægerådet.

M. Gregersen og E. Kaa er medlemmer af Justitsministeriets Samarbejdsudvalg og Det faglige Underudvalg vedrørende retsmedicinske ydelser.

M. Gregersen og A. Vesterby er medlemmer af Aarhus Amts Rådgivningsgruppe vedrørende Børnemishandling.

M. Gregersen og I. Bayer Kristensen er medlemmer af Dansk Selskab for Ulykkes- og Skadeforbyggelse.

M. Gregersen, A. Vesterby og I. Bayer Kristensen er medlemmer af Norsk Rettsmedisinsk Forening.

M. Gregersen, A. Vesterby, E. Kaa, A.C. Hansen, C. Dragsholt, P. Frederiksen, I. Bayer Kristensen, P. Leth, L. Warner Poulsen og J. Banner Lundemose er medlemmer af Dansk Selskab for Retsmedicin.

M. Gregersen, A. Vesterby, P. Frederiksen, I. Bayer Kristensen, P. Leth, L. Warner Poulsen og J. Banner Lundemose er medlemmer af Dansk Selskab for Patologisk Anatomi og Cytologi.

M. Gregersen, I. Bayer Kristensen, J. Banner Lundemose og P. Leth er medlemmer af Dansk Kriminalistforening.

M. Gregersen er medlem af flere bedømmelsesudvalg. M. Gregersen er Sundhedsstyrelsens repræsentant i Det rådgivende Gasudvalg under Ministeriet for Offentlige Arbejder, medlem af Rigspolitiets Centrale Identifikationsgruppe og med i arbejdsgruppe om nordisk retsmedicinsk database. M. Gregersen er formand for Uddannelsesudvalget for Dansk Selskab for Retsmedicin, medlem af European Council of Legal Medicine, medlem af The Forensic Science Society og medlem af International Academy of Legal Medicine. Endvidere medlem af redaktionsgruppen for tidsskriftet "Nordisk Rettsmedisin".

I. Bayer Kristensen er sekretær i Dansk Selskab for Retsmedicin og medlem af Nordisk Forening mot Barnmishandling og Omsorgssvikt.

L. Warner Poulsen er medlem af Dansk Selskab for Knogle- og Tandforskning, Paleopathology Association, International Bone and Mineral Society og American Association of Physical Anth-

ropologists.

A. Vesterby er vejleder for to ph.d.-studerende; tillige tidsskriftreviewer og samarbejdspartner i "Center for Voldtægts ofre, Århus Amt". A. Vesterby er medlem af Dansk Selskab for Knogle- og Tandforskning samt bestyrelsesmedlem i Dansk Selskab for Ulykkes- og Skadeforebyggelse; endvidere i arbejdsgruppe med Børneafdelingen, Skejby Sygehus, vedrørende udarbejdelse af retningslinier for børn udsat for omsorgssvigt/overgreb samt med i "Faglig Forum - Nasjonalt Ressurssenter for seksuelt misbrukte barn", Aker Sykehus, Oslo. A. Vesterby er medlem af American Society for Bone and Mineral Research, International Society of Stereology, British Academy of Forensic Sciences, American Academy of Forensic Sciences samt af DASPCAN (Dansk Selskab til forebyggelse af Børnemishandling og Omsorgssvigt). Sidder i Regional Videnskabsnævn for Århus Amt.

P. Leth er medlem af en arbejdsgruppe vedrørende dødsbrande under Beredskabsstyrelsen.

E. Kaa er medlem af arbejdsgruppen "Joint Action" nedsat af Sundhedsstyrelsen. E. Kaa er konsulent for EU projekt vedrørende standards, measurement and testing programme for "Profiling of Amphetamines". E. Kaa er medlem af Working Group on Drugs under European network of Forensic Science Institutes (ENFSI) samt medlem af Nordisk arbejdsgruppe for Politi og Toldvæsen (PTN) vedrørende syntetiske illegale stoffer. E. Kaa er koordinator og over for Sundhedsstyrelsen ansvarlig for projekterne "Narkotika på gadeplan" og "Ecstasyovervågning".

K. Wiese Simonsen er medlem af politiets arbejdsgruppe vedrørende narkomandødsfald; desuden medlem af politiets arbejdsgruppe vedrørende kursus i illegale laboratorier.

C. Dragsholt, A.C. Hansen, E. Kaa og K. Wiese Simonsen er medlemmer af TIAFT (The International Association of Forensic Toxicologists).

Retsmedicinsk Instituts rekvirerede arbejde

Instituttet er delt i to afdelinger, Retspatologisk og Retskemisk Afdeling.

Instituttets område (Statsobducenturet for Nørrejylland) varetager obduktioner og findestedsundersøgelser for politikredsene 32-54 (Jylland excl. Sønderjylland) med et befolkningsgrundlag på 2.2 mill. indbyggere (Politiets Årsberetning 1999).

Instituttet foretager personundersøgelser for alle politikredse i Nordjyllands, Viborg, Aarhus og Ringkøbing amter, samt Horsens og Vejle politikreds. Der er oprettet lokalcentre for klinisk retsmedicin i Herning og Aalborg (se side 37).

Efter aftale foretages tillige undersøgelser af børn udsat for seksuelle overgreb fra de øvrige politikredse i Jylland.

Retsmedicinsk Institut afholder retslægelige ligsyn i forbindelse med findestedsundersøgelser. Retskemisk Afdeling foretager retskemiske undersøgelser i forbindelse med instituttets obduktioner, alkoholanalyse på døde fra Jylland og undersøgelse af beslaglagte effekter for indhold af narkotika.

Financiering

Instituttets rekvirerede arbejde er underlagt universitetet, men drives for midler fra Justitsvæsenet og Arbejdsskadestyrelsen samt enkelte andre rekvirenter. Priserne for obduktion, findestedsundersøgelse, personundersøgelse, retskemisk undersøgelse og narkotika-undersøgelse samt alkoholanalyse fastsættes af Justitsministeriet, ligesom ministeriet godkender regnskabet. Personalet er ansat af universitetet, men aflønnes delvist af midler fra det rekvirerede arbejde.

I 2000 var omsætningen på 15.076.573 kr.

Administration

Statsobducenten er ansvarlig for det rekvirerede arbejde ved instituttet. Administrationen sker i samarbejde med Aarhus Universitets Budgetafdeling ved kontorchef Kirsten Skjødt og fuldmægtig Anders Moestrup, medens regnskaberne varetages af Aarhus Universitets Regnskabsafdeling ved afdelingsleder Else Griis.

Instituttet indførte i 1996 introduktions- og medarbejderudviklingssamtaler for VIP- og TAP-personale, og der har også i år 2000 været afholdt medarbejderudviklingssamtaler med de medarbejdere, som har ønsket en sådan samtale.

Retspatologisk Afdeling:

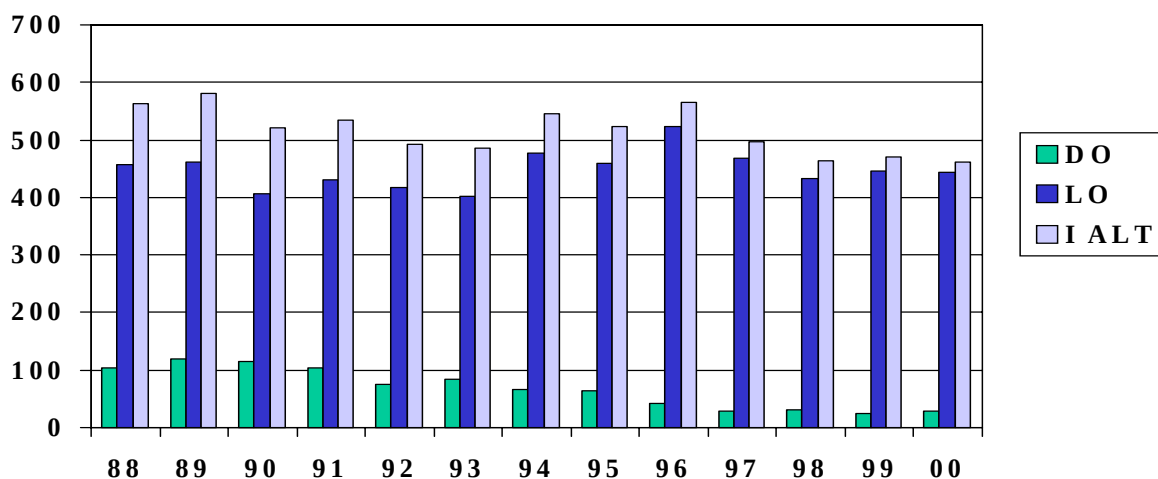
Retslægelige obduktioner

I 2000 udførte Retsmedicinsk Institut 461 obduktioner, hvoraf de 435 var begæret af politiet, 23 af Arbejdsskadestyrelsen og 1 af et forsikringsselskab, medens 2 obduktioner blev begæret af statsadvokaterne, og 4 obduktioner blev foretaget med henblik på forskning (er ikke med i opgørelserne).

Obduktionerne fordeler sig på 329 mænd og 132 kvinder. Obduktionerne for Arbejdsskadestyrelsen vedrører overvejende ældre personer, medens de øvrige har en overvægt af yngre, således var der i aldersgruppen 0-14 år 28, heraf 20 under 1 år.

Det samlede antal obduktioner har været faldende fra 1989 til 1993, væsentligst på grund af et færre antal politibegærede obduktioner; i 1994, -95 og -96 er der igen indtrådt en stigning, men man må konstatere, at der siden 1996 er sket et væsentligt fald. Obduktioner begæret af politiet synes nu at have stabiliseret sig på et niveau på omkring 440/år. Obduktioner begæret af Arbejdsskadestyrelsen "toppede" i perioden 1986-91, hvor der var mange undersøgelser for asbestbetingede skader. Antallet af disse obduktioner synes nu at være omkring 25 pr. år.

Obduktioner pr år

DO = Obduktioner begæret af Arbejdsskadestyrelsen eller Forsikringsselskab

LO = Obduktioner begæret af politi eller statsadvokat

Obduktionsfrekvensen for de politibegærede obduktioner og obduktioner begæret af Arbejdsskadestyrelsen i de enkelte politikredse.

Politikreds	Obd. begæret af politi og statsadvokatur	Obd. beg. af Arb.skadest. eller forsikr.selskab	Obduktioner i alt
Aalborg	38	16	54
Esbjerg	23	0	23
Fredericia	24	0	24
Frederikshavn	17	0	17
Grenå	7	1	8
Herning	33	1	34
Hjørring	16	0	16
Hobro	14	0	14
Holstebro	20	0	20
Horsens	20	1	21
Kolding	10	0	10
Løgstør	11	0	11
Odder	5	0	5
Randers	39	0	39
Ribe	2	1	3
Ringkøbing	11	2	13
Silkeborg	17	1	18
Skive	4	0	4
Thisted	8	0	8
Varde	7	0	7
Vejle	21	0	21
Viborg	13	0	13
Århus	76	1	77
Andre	1	0	1

Obduktionsfrekvensen for de politibegærede obduktioner varierer fra 3,2 per 100.000 indbyggere til 40,9 per 100.000 indbyggere i politikredsene, med et gennemsnit på 19,8. Obduktionsfrekvensen er således stadig meget varierende, tydende på at ligsynslovens bestemmelser om retslægelig obduktion tolkes forskelligt.

Obduktioner begæret af Statsadvokater

Med nugældende regler om klager over politiets virksomhed kan politiet ikke mere undersøge sager vedrørende dødsfald i detentioner, under anholdelser m.v., og disse sager udforskes nu af statsadvokaterne, ofte bistået af Rigspolitiets Rejseafdeling. Sagerne er karakteriserede ved, at der ikke primært foreligger politirapporter, men at afhøringen af de implicerede politifolk foretages af Statsadvokaten, ligesom Statsadvokaten også afholder det retslægelige ligsyn sammen med embedslægen.

I 2000 begæredes 2 obduktioner af statsadvokaterne.

Obduktioner begæret af Arbejdsskadestyrelsen og forsikringsselskaber

I 2000 udførtes 23 obduktioner på begæring af Arbejdsskadestyrelsen og 1 for et forsikringsselskab. Antallet har været faldende gennem de sidste år, det største antal forekom i midten af firserne med mere end 100 per år.

Hovedparten af obduktionerne er begrundet i mistanke om erhvervssygdomme, nogle med pludselig uventet død på arbejdspladsen, og kun enkelte vedrører ulykker. Tidligere optrådte i Jylland en del tilfælde af silikose, men disse er nu sjældne. Obduktioner rekvireret på mistanke om opløsningsmiddelsyndrom ("malersyndrom") er forsvundet.

Hovedparten af obduktionerne kan henføres til mistanke om følge af asbesteksposition. Jylland indtager en særstilling, hvor en stor virksomhed i Aalborg har anvendt asbest i produktionen, men også værftsarbejdere, mekanikere, tømrere og arbejdere beskæftiget med reparation af togvogne og lokomotiver har været udsat. Obduktionerne er vigtige bevismidler i denne type sager, og der udføres omfattende mikroskopiske undersøgelser for at påvise eller afvise tilstedeværelsen af asbestholdigt materiale i lungerne.

Faldet i obduktionstallet skyldes formentlig, at forbudet mod anvendelse af asbest har medført færre asbestbetingede lidelser. Obduktioner af denne type tjener også til at påvise faremomenter ved nye industrielle påvirkninger.

Der er af et forsikringsselskab begæret én obduktion med henblik på vurdering af, om døds måden var ulykke.

Døds måder

De 461 obduktioner fordeler sig på følgende døds måder:

Døds måde	Antal obduktioner
Ulykke	181
Naturlig død	156
Selv mord	43
Drab	29
Uoplyst	52

Antallet af tilfælde, hvor døds måden ikke kunne fastslåes med sikkerhed, har været stigende. Det drejer sig væsentligst om forgiftningstilfælde, hvor det kan være vanskeligt at afgøre, om der foreligger ulykke ved overdosering eller selvmord.

Naturlig død: Naturlig død udgør den næststørste gruppe af de retsmedicinske institutters obduktioner. Det drejer sig om sager vedrørende pludselig uventet død, dødfundne, erhvervssygdomme og dødsfald i tilslutning til lægelig behandling, hvor der ikke foreligger en ulykkelig hændelse eller fejl.

Kardiovaskulære lidelser har givet anledning til de fleste dødsfald, men også alkoholbetingede lidelser forekommer hyppigt.

De pludselige spædbarnsdødsfald uden kendt årsag (SIDS) er blevet sjældne; af de 20 børn under 1 år er der seks tilfælde. Der er således en stigende frekvens af andre dødsårsager og –måder i spædbarnsalderen, hvilket er i overensstemmelse med erfaringer fra de øvrige nordiske lande.

Drab: I instituttets materiale er inkluderet egentlige drab samt vold med døden til følge, men derimod ikke uagtsomt manddrab, der sædvanligvis klassificeres som ulykke.

I 2000 var der 29 drab mod 22 året før.

Der var 15 mænd og 14 kvinder, og ofrenes alder var fra 0 år til 78 år. Der var fire dræbte børn (0 måneder til 4 år).

Drabsmetoderne var:

Skarp vold	10
Stump vold	8
Skud	8
Kvælning	2
Drukning	1

Selv mord: Under 10% af instituttets obduktioner vedrører selvmord. Obduktionsindikationen er ofte differentialdiagnosen mellem selvmord og anden døds måde, dødfundne uden sikker dødsårsag, men også tilfælde, hvor der er mistanke om, at læger har udskrevet medikamenter i for store mængder til suicidalfarlige personer.

Selv mordsmetoderne var:

Hængning/strangulation	13
Forgiftning	9
Drukning	7
Skud	4
Fald fra højde	4
Togoverkørsel	3
Stik/snit	2
Andre	1

Forgiftningerne er overvejende forårsaget af medikamenter eller narkotika, medens relativt få er tekniske gifte, herunder kulilteforgiftninger (biludstødningsgas). Der var 24 mænd og 19 kvinder i alderen fra 17 til 83 år.

Ulykker:

Forgiftning med medikamenter og narkotika	63
Forgiftning med alkohol m.m.	14
Forgiftning med luftformige st. (kulilte)	13
Trafikulykker	43
Togulykker	3
Flyulykker	4
Fald	13
Lægelige ulykker	4
Drukninger	8
Forbrændinger	4
Kvælning	5
Kulde	2
Andre	5

Hovedparten af forgiftningerne skyldes receptpligtig medicin og narkotika. Alkoholforgiftninger var hyppige, dog ofte i kombination med andre forgiftninger, hvorimod de tekniske gifte, såsom kulilte, er blevet sjældne. De fleste kulilteforgiftninger er røgforgiftninger.

Narkomandødsfald:

Narkomandødsfald udgør et alvorligt samfundsmæssigt problem. Justitsministeriet udstedte i 1971 et cirkulære, hvor det blev foreskrevet, at der skulle foretages obduktion og retskemisk undersøgelse ved dødsfald, der skete i forbindelse med narkotikamisbrug. Det vil sige at stort set alle narkomaner obduceres, og man har her fået et værdifuldt instrument til at følge situationen på narko-området.

I året 2000 har instituttet obduceret 85 personer, som har eller har haft et narkotikamisbrug (eufomani). Antallet af narkomandødsfald har været stigende, i 1993: 49, i 1994: 62, i 1995: 67, i 1996: 75, i 1997: 69, i 1998: 70, i 1999: 75. Mange har været i 40 års alderen, men der er også en del yngre.

De fleste dødsfald skyldes forgiftninger med narkotika eller medikamenter, herunder Metadon.

Trafikulykker: Antallet af dødsofre ved trafikulykker har været faldende gennem flere år, men kun relativt få af disse ofre obduceres. Ifølge ligsynsloven skal der foretages obduktion ved strafbare forhold, herunder også uagtsomt manddrab i trafikken.

De 43 ofre fordelte sig på følgende måde: Fører af motorkøretøj 19, passager i motorkøretøj 10, motorcyklist 1, EU-knallertfører 1, knallertfører 2, cyklist 3, fodgænger 7.

Atten af motorvognsførerne var impliceret i ulykke mod andet motorkøretøj, medens én var offer for soloulykke.

Trafikulykker udgør stadig et vigtigt samfundsmedicinsk problem, hvor retsmedicinske undersøgelser kan bidrage til klarlæggelse af ulykkesomstændighederne og indgå i profylaktiske foranstaltninger.

Der bør foretages langt flere obduktioner af trafikofre, dels af hensyn til tiltale for uagtsomt manddrab, dels af hensyn til den samfundsmæssige interesse i at få klarlagt trafikulykkerne så godt som muligt med henblik på profylaktiske foranstaltninger.

Der henvises til afsnittet om trafikulykker side 12.

Døds måde uoplyst: Af de i alt 52 var 16 forgiftninger, 4 drukninger, én var fald, og 3 var ramt af toget. I disse tilfælde har man oftest ikke kunnet afgøre, om døds måden var ulykke eller selvmord. I 28 tilfælde var dødsårsagen uoplyst. En væsentlig del af disse har været yngre mennesker, der er døde pludseligt og uventet, og hvor obduktion og supplerende undersøgelser ikke har klarlagt dødsårsagen, men en del må formodes at være pludseligt opståede forstyrrelser i hjertets ledningssystem.

Klager over sundhedspersonale, tilsynssager og lægefejl

Af ligsynslovens §4, stk. 5, fremgår, at dødsfald skal indberettes til politiet, når døden kan være følge af fejl, forsømmelse eller ulykkelig hændelse i forbindelse med behandling eller forebyggelse af sygdom.

Denne paragraf har i de senere år ført til et stigende antal retslægelige obduktioner, dels på grund af klager fra pårørende, men også for at modvirke klager ved pludselig uventet død, hvor afdøde har været tilset af læge eller har kontaktet vagtlæge. Findes der ved obduktionen forhold, som kan tyde på lægelig fejl eller forsømmelse, vil embedslægerne indsende sagen til orientering til Sundhedsstyrelsen (tilsynssager), og sagen kan herefter henlægges eller videresendes til Patientklagenævnet. Disse obduktioner er vigtige elementer i Sundhedsvæsenets kvalitetssikring. Nogle har givet anledning til ændringer i proceduren på hospitaler.

Identifikationer

Treoghalvtreds døde har været uidentificeret ved obduktionens påbegyndelse, hvorfor der er foretaget identifikationsprocedure. Instituttet har i 43 af disse tilfælde samarbejdet med lektor, lic.odont. Dorthe Arenholt Bindslev og lektor Alan Richards, Odontologisk Institut, Aarhus Universitet. Der blev foretaget retsodontologiske undersøgelser af lig uden efterfølgende obduktion i to tilfælde. Alle blev identificerede. Endvidere har man samarbejdet med de lokale politimyndigheder og Rigspolitiets Eftersøgningstjeneste under ledelse af pi. Jan Burlund (indtil 01.09.00), herefter pi. Bjarne Vilsbøll.

Findestedsundersøgelser

I år 2000 har instituttet foretaget 38 findestedsundersøgelser vedrørende i alt 43 personer og et dyreknoglefund. Ved seks findestedsundersøgelser var der to døde. Fire undersøgelser blev ikke efterfulgt af obduktion.

Findestedsundersøgelserne udføres for politikredsene 32-54 (Jylland ekskl. Sønderjylland), og vedrører væsentligst drabssuspekterte dødsfald. Det er vigtigt for obducenten allerede på gerningsstedet at kunne se afdøde, medvirke til sikring af spor og dødstidsbestemmelse. Findestedsundersøgelser er særdeles vigtige af hensyn til en senere vurdering af sagen samt i tilfælde, hvor en retsmediciner indkaldes som sagkyndigt vidne.

Instituttets medarbejdere har desuden deltaget i tre gerningsstedsrekonstruktioner.

Andre undersøgelser

Obduktionerne suppleres ofte med andre undersøgelser, den hyppigste er mikroskopi, foretaget i 449 sager, bakteriologisk undersøgelse i 46 sager, neuropatologisk undersøgelse i 35 sager, røntgen i 36, alkoholanalyse i 378 og retsgenetisk undersøgelse i 29 sager.

Aktiviteter i det histologiske laboratorium i år 2000:

	<i>Paraffinklodser</i>	<i>Objektglas</i>	<i>HE-farvning</i>	<i>Specialfarvn.</i>
<i>Obduktioner</i>	11.528	9.821	7.505	2.316
<i>Videnskabelige</i>	684	2.613	684	1.929
<i>Udstrygninger</i>		341	320	21
<i>Andet</i>	52	60	52	8
<i>I alt</i>	12.264	12.835	8.561	4.274

HE-farvning = haematoxylin-eosin-farvning.

Specialfarvningernes rækkefølge efter mængde har været: Weigerts elastin, Jern, Masson Trichrome, PAS $\pm$ diastase, Klüver Barrera, Fettrot, Alcian Blue, Ziehl-Nielsen (TB), Gram, Toluidin, Alkalisk Congo. I specialfarvninger er indregnet 200 immunhistokemiske farvninger samt 100 frysesnit.

Medarbejderne i laboratoriet har endvidere assisteret ved 24 personundersøgelser.

Klinisk retsmedicin

Undersøgelse af volds- og voldtægtsofre, sigtede (personundersøgelser) i straffesager samt undersøgelse af ofre for tortur udgør en væsentlig del af Retsmedicinsk Instituts virksomhed. Undersøgelserne foretages for politikredsene i Aarhus Amt, Nordjyllands Amt, Viborg Amt, Ringkøbing Amt samt Vejle og Horsens politikreds i Vejle Amt.

Retsmedicinsk Institut foretager dog fortsat undersøgelser af børn i sædelighedssager for alle politikredse i Jylland og efter anmodning også for Fyns Amt.

Undersøgelse af torturofre foretages på anmodning af Udlændingestyrelsen og har som primært formål at dokumentere eventuel tidligere tortur.

Retsmedicinsk Institut har etableret Regionalafsnit for Klinisk Retsmedicin i Herning og Aalborg med et tilknyttet vagthold af speciallæger (embedslæger, praktiserende læger, ortopædkirurger og gynækologer) på tilkald til at foretage undersøgelse af ofre og sigtede i straffesager.

Undersøgelsen af ofrene foregår på Skadestuen, Herning Centralsygehus, og Skadestuen, Aalborg Sygehus Syd, i dertil indrettede lokaler, medens undersøgelse af sigtede foregår på Politigården i Herning og Aalborg, ligeledes i specielt indrettede lokaler.

Regionalafsnittet i Herning betjener politikredsene Ringkøbing, Holstebro, Herning, Skive og Viborg, medens regionalafsnittet i Aalborg betjener Thisted, Hjørring, Frederikshavn, Aalborg og Hobro politikreds. De øvrige politikredse betjenes af instituttet i Aarhus. Denne struktur og orga-

nisering af undersøgelser af ofre og sigtede vil blive evalueret i efteråret 2001.

Siden 1. november 1999 er undersøgelser af voldtægts ofre fra Aarhus Amt, Vejle og Horsens politikreds blevet foretaget på "Center for Voldtægts ofre", Aarhus Amtssygehus, som Retsmedicinsk Institut har været med til at etablere.

Efter aftale med Viborg og Ringkøbing Amt tager "Center for Voldtægts ofre" ligeledes imod ofre for voldtægt og voldtægtsforsøg fra disse amter, såfremt ofrene ønsker at tage imod Centerets behandlings- og omsorgstilbud. Dette tilbud gives ligeledes ofre fra Horsens og Vejle politikreds efter aftale med Vejle Amt.

Personundersøgelserne repræsenterer et udvalgt materiale, idet politiet rekvirerer retsmedicinsk undersøgelse primært efter overtrædelse af straffeloven og i mindre grad efter læsionernes sværhedsgrad. Sagerne bliver derfor præget af forbrydelser mod kønssædeligheden og grovere volds-sager, specielt med greb om halsen. De lettere volds-sager undersøges af læger på skadestuer og af alment praktiserende læger, som udsteder en politiattest.

Personundersøgelserne prisfastsættes - ligesom obduktioner og findestedsundersøgelser - af Justitsministeriet.

Der har været en markant stigning i antallet af personundersøgelser, fra 135 i 1995 til 324 i år 2000. Stigningen skyldes i høj grad undersøgelse af børn i sager om seksuelt overgreb. Af de 324 undersøgte var 87 gerningsmænd og 237 forurettede. Af 87 gerningsmænd har 45 primært været undersøgt i volds-sager og 32 i sædelighedssager, mens der har været 10 undersøgelser for anden kriminalitet. Gerningsmændene har været 81 mænd og 6 kvinder. Én gerningsmand var kun 13 år. 164 voksne ofre har været undersøgt, heraf 92 for voldtægt, voldtægtsforsøg og anden kønslig omgang, heraf ni for forhold, begået i barnealderen. De resterende 72 tilfælde vedrører primært vold (stump og skarp vold samt skud) og kvælning. Motivet til en del af disse sager kan også være af seksuel karakter.

Endelig er der foretaget 18 undersøgelser for Direktoratet for Udlændinge af asylansøgere med henblik på tidligere udsættelse for tortur.

Antallet af undersøgte børn er steget fra 15 i 1994 til 75 i 1997, 63 i 1998, 92 i 1999, og 73 i 2000. Hertil kommer ni yngre voksne kvinder, som er undersøgt for sædelighedsforbrydelse begået i barnealderen. Der har været fem undersøgelser for fysisk børnemishandling ("battered child syndrome"), og to børn er blevet undersøgt for stump vold, mens der har været 66 undersøgelser for seksuelt overgreb. Af de 73 børn var de 18 drenge, de 55 piger.

Kolposkopiske undersøgelser

Retsmedicinsk Institut har siden 1994 anvendt kikkertinstrument, såkaldt kolposkop, i tilslutning til den retslægelige undersøgelse af børn, der har været udsat for seksuelt overgreb, i incestsager og lignende. Retsmedicinsk Institut foretager fortsat disse undersøgelser for alle politikredse i Jylland og i enkelte tilfælde for politikredsene på Fyn. De fleste sager vedrørende seksuelt overgreb på børn kommer først til politiets kendskab længe efter at misbruget har fundet sted, hvilket gør det vanskeligt ved en efterfølgende lægeundersøgelse at dokumentere et eventuelt overgreb.

Anvendelse af kolposkop øger imidlertid muligheden for at iagttage forholdene i ydre kønsorganer og derved muligheden for at kunne konstatere eventuelle forandringer efter et tidligere overgreb. Kolposkopet er ikke i berøring med barnet, og undersøgelserne udføres uden brug af instrumenter i øvrigt, er smertefrie, og der anvendes ikke beroligende midler eller bedøvelse. Tolkningen af fundene er vanskelig, hvorfor disse undersøgelser bør vedblive at være centraliserede. Mistanke om seksuelt misbrug af et barn opstår ikke sjældent på grund af barnets adfærd, symptomer hos barnet eller på grund af suspekte fund hos mindreårige, som f.eks. rødme, udflåd og/eller kløe i skridtet. Dette fører ofte barnet til en lægeundersøgelse eller eventuelt indlæggelse for nærmere at få afklaret, hvad der er på færde. Det er i denne sammenhæng vigtigt, at de undersøgende læger har et kendskab til normale forhold og normale variationer i ydre kønsorganer for at undgå fejlfortolkning.

Retsmedicinsk Institut har etableret et samarbejde med Børneafdelingen på Skejby Universitetshospital, ved overlæge E. Nathan, hvor et af formålene er at øge og udbrede kendskabet til de normale og afvigende fund i ydre kønsorganer, iværksætte undersøgelser til afdækning af disse forhold samt undersøgelser af børns og voksnes reaktion på lægeundersøgelserne. Til dette formål har også Børneafdelingen på Skejby Universitetshospital fået et kolposkop. Det er Retsmedicinsk Instituts vurdering, at et fortsat samarbejde med Børneafdelingen, Skejby Universitetshospital, vil bidrage til at udvide kendskabet til kolposkopisk undersøgelse af børn, ikke blot til gavn for den politimæssige efterforskning, men også til gavn for den tværfaglige indsats over for børn, der har været udsat for seksuelt misbrug.

Det er efterhånden veldokumenteret, at en retslægelig undersøgelse sjældent giver dokumentation for et overgreb, hvorfor børnenes vidneudsagn bliver af afgørende betydning. Det er i denne sammenhæng vigtigt at være opmærksom på, at (video-) afhøring af børn skal finde sted før den retslægelige undersøgelse for at undgå, at barnet har lægeundersøgelsen som et forstyrrende element i tankerne under selve politiafhøringen.

Retspatologiske effektundersøgelser

Undersøgelse af effekter for blodtype og DNA foretages på Retsgenetisk Afdeling, Københavns Universitets Retsmedicinske Institut.

Øvrige undersøgelser

Flere af instituttets læger har på konsulentbasis foretaget obduktioner for Grønlands Politi. Endvidere er der udtaget blodprøver til type- og DNA-bestemmelse i sager uden egentlig personundersøgelse.

Udtalelsessager

Sekundær vurdering af sager til retsligt brug bør principielt foretages af Retslægerådet, men instituttet modtog i 2000 nitten sager fra Anklagemyndigheden (politi og statsadvokat) til udtalelse,

enten fordi tiden ikke tillod Retslægerådsudtalelse eller som led i efterforskningen hyppigt en vurdering af politiattester udstedt af ikke-retslæger. Dette materiale er ofte mangelfuldt eller spin-kelt, og det anbefales, at undersøgelserne primært foretages af retslæger (retsmedicinere eller embedslæger) - især i sager, hvor der er sket overtrædelse af de grovere straffelovsbestemmelser.

Fremmøde i retten

Statsadvokater og Anklagemyndigheden samt forsvarsadvokater anmoder ofte om, at retsmedicinere møder i retten som sagkyndige vidner. Det drejer sig om såvel sager vedrørende obduktioner og personundersøgelser som om enkelte udtalelsessager. I 2000 har instituttets læger mødt 12 gange i retten (heraf én gang i udlandet). Fremmøde i retten er ikke alene af betydning for denne, men også for obducenterne i det videre arbejde samt for kvalitetssikringen af det retsmedicinske arbejde.

Retskemisk Afdeling:

Retskemisk Afdeling foretager retstoksikologiske undersøgelser i forbindelse med medicolegale obduktioner, undersøgelser for alkohol på døde i instituttets optagelsesområde samt undersøgelser af effekter (pulvere, tabletter m.m.) for indhold af narkotika.

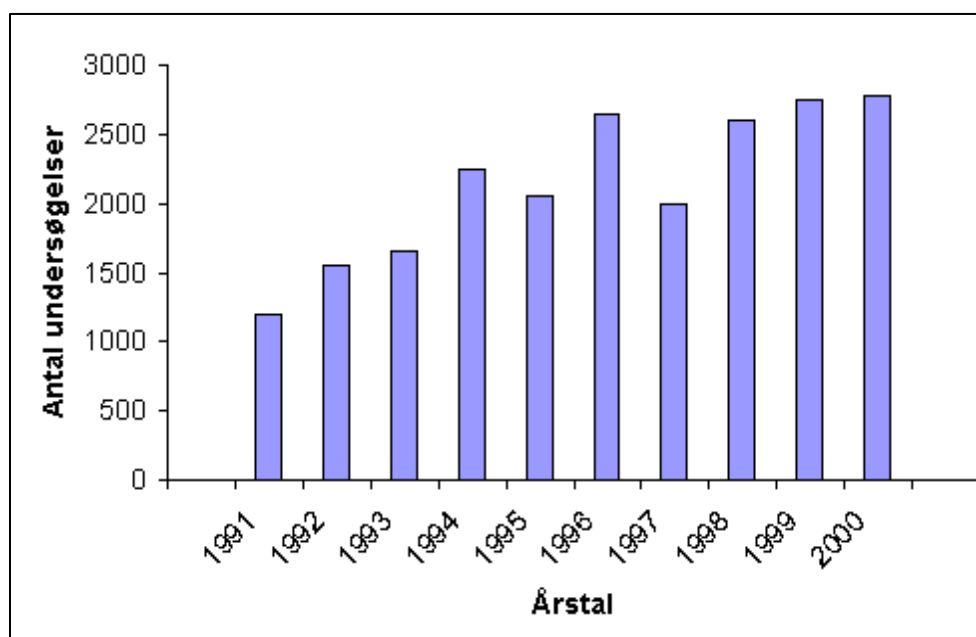
Retstoksikologiske undersøgelser

Ved ca. 40 % af de obduktioner der foretages på instituttet udføres der supplerende retstoksikologiske undersøgelser. Undersøgelserne foretages først og fremmest på blod og urin, men også andet organmateriale anvendes. Det er hovedsageligt lægemidler, narkotika, kulilte og alkohol der påvises ved disse undersøgelser.

Der udarbejdes en "Retskemisk erklæring", hvoraf det fremgår, hvilke stoffer der er påvist, og der foretages en toksikologisk vurdering af, hvilken betydning de fundne koncentrationer har for dødsfaldet.

Ved de retstoksikologiske undersøgelser analyseres for mange forskellige stoffer. I nogle sager undersøges kun for et enkelt stof eller en gruppe af stoffer. Men som hovedregel undersøges der for "alle" stoffer. Det skal forstås sådan, at der udføres et bestemt "program" af de analyser, som laboratoriet råder over, og som dækker hovedparten af de stoffer, som erfaringsmæssigt kan forårsage akut forgiftning. Det samlede antal toksikologiske undersøgelser i forbindelse med obduktioner i årene siden 1991 fremgår af figur 1. Figur 1 viser en væsentlig stigning gennem perioden (mere end en fordobling fra 1991 til 2000). Stigningen skyldes dels en stigning i antallet af sager, dels at Retskemisk Afdeling har inddraget flere analysemetoder.

Figur 1: Antal retstoksikologiske undersøgelser foretaget på LO-sager (1991 – 2000)

I Tabel 1 er vist de 20 hyppigst påviste stoffer ved toksikologisk undersøgelse i forbindelse med obduktion. Det ses ved sammenligning med årene 1998 og 1999, at nye stoffer kommer og andre udgår.

I forbindelse med de retslægelige obduktioner udføres i de fleste tilfælde undersøgelser for alkohol, når egnet materiale forefindes, dvs. blod, urin eller øjenvæske. I 2000 blev 378 obduktioner analyseret for alkohol. Desuden udførtes 106 undersøgelser for alkohol på indsendte prøver fra døde i instituttets optagelsesområde – blandt andet i forbindelse med trafikulykker.

Tabel 1: De 20 hyppigst påviste stoffer i 2000 (alkohol undtaget) sammenlignet med 1999 og 1998.

Stof	2000 Antal sager hvor stoffet er påvist	1999 Antal sager hvor stoffet er påvist	1998 Antal sager hvor stoffet er påvist
Morphin	54	63	53
Kulilte	32	12	17
Methadon	18	14	14
Diazepam	14	30	43
Phenobarbital	10	16	14
Citalopram	10	11	11
Ketobemidon	8	4	9
Cyanid	8	-	-
Salicylsyre	7	7	9
Oxazepam	7	19	10
Tramadol	6	7	8
Codein	4	4	-
Bromazepam	4	4	-
Paracetamol	3	12	25
Orphenadrin	3	5	4
Lamotrigin	3	-	-
Isopropanol	3	-	-
Carbamazepin	3	5	10
Amphetamin	3	9	4
Cocain	3	8	-

Undersøgelse af pulvere, tabletter, plantemateriale m.m. ("narkotikaundersøgelser")

Retskemisk Afdeling udfører undersøgelser af pulvere, tabletter, plantemateriale m.m. som politiet har konfiskeret. Disse effekter ønskes undersøgt for indhold af stoffer omfattet af narkotikalovgivningen "Lov om forbud mod visse dopingmidler" samt lægemiddellovgivningen. I forbindelse med disse undersøgelser udarbejdes en erklæring med analyseresultaterne til retslig anvendelse.

En sag indeholder som oftest flere prøver. I 2000 blev i alt modtaget 554 sager. I disse sager blev der i gennemsnit udført 3,4 undersøgelser pr. sag. Figur 1 (side 48) angiver dels antal sager og dels antal undersøgelser i perioden fra 1990 til 2000¹. Figuren viser en markant stigning både i antallet af indkomne sager og i antallet af udførte undersøgelser.

Amfetamin og heroin var i 2000 de hyppigst forekomne stoffer og fandtes begge i 24% af de undersøgte prøver, mens kokain udgjorde 15% af prøverne. I lighed med de foregående år blev cannabis (hash, marihuana og hampplanter) relativt sjældent undersøgt (ca. 2% af prøverne) sammenholdt med at cannabis udgør omkring halvdelen af politiets konfiskationer. 11% af prøverne indeholdt ecstasy eller ecstasylignende stoffer (MDMA, MDA, MDE m.m.), og 3% indeholdt andre euforiserende stoffer (metamfetamin, GHB, LSD, opium). Desuden modtog afdelingen en del sager med lægemidler og anabole steroider.

I 2000 modtog afdelingen 60 sager med tilsammen 13144 "ecstasytabletter" til undersøgelse. Det blev skønnet at der var 53 forskellige typer tabletter vurderet på udseende (farve, logo, delekærv, diameter) og indholdsstof(fer). I alt blev påvist 27 forskellige logoer. Mitsubishi-logoet var det hyppigst forekommende og fandtes på 38% af alle ecstasyprøverne. Der var 11 forskellige typer af Mitsubishi tabletter. Hovedparten indeholdt MDMA (88%). Indholdet varierede fra 6 mg/tablet til 96 mg/tablet.

80% af ecstasytabletterne indeholdt MDMA (6-106 mg/tablet) som er det egentlige ecstasy. Amfetamin, det næsthyppestof, blev påvist i 7% af tabletter. Andelen af amfetamin var faldet markant i forhold til de to foregående år hvor ca. 25% af tabletterne indeholdt amfetamin. 2CB og MDA blev påvist i lighed med 1999. MDE dukkede op igen efter en pause på 2 år. Af nye designerdrugs blev påvist PMA, PMMA og 2CT2. Hyppigheden af "ecstasystofferne" gennem de seneste 6 år fremgår af tabel 1 (side 47). Hovedparten af tabletterne i 2000 indeholdt kun et designerdrug, mens ca. 10% indeholdt blandinger af designerdrugs. For yderligere information henvises til artiklen "Designerdrugs i Jylland"².

1 Som oftest er antallet af undersøgelser lig med antallet af prøver i en sag.

2 Ugeskrift for Læger 2001; 163: 2248-52.

Den gennemsnitlige renhed af de hyppigst forekommende narkostoffer gennem de seneste 6 år fremgår af tabel 2 (side 48). For heroinklorid og kokainklorid sås et fald i renheden i forhold til 1999, mens renheden af heroinbase var steget lidt. Amfetamin forekom i lighed med 1999 i en meget lav renhed. Variationsintervallet var for alle stoffer bredt. Renheden af prøver undersøgt ved Retskemisk Afdeling i Århus har ikke vist sig forskellig fra renheden af tilsvarende stoffer andre steder i landet³.

3 Jf. årlig publikation "Narkotika på gadeplan".

Tabel 1: Indholdsstoffer i ecstasytabletter i perioden 1995 - 2000. Tabellen angiver den procentvise forekomst af de enkelte stoffer.

(Bemærk: Et beslag kan bestå af flere tabletter, og en tablet kan bestå af flere indholdsstoffer).

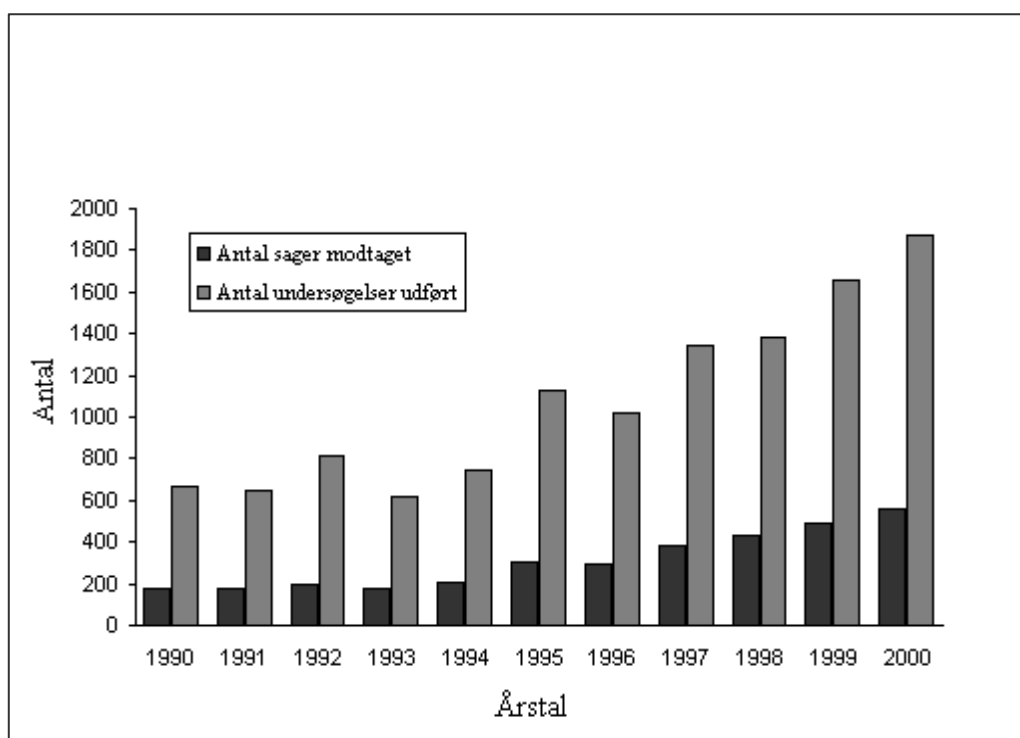
Stof	1995	1996	1997	1998	1999	2000
MDMA	25%	70%	56%	43%	77%	80%
MDE	50%	25%	37%	-	-	5%
MDA	-	-	-	-	6%	7%
Amfetamin	-	9%	15%	27%	22%	7%
MBDB	-	5%	15%	-	-	-
BDB	-	-	4%	-	-	-
2-CB	-	-	-	22%	4%	5%
2-CT2	-	-	-	-	-	1%
PMA	-	-	-	-	-	3%
PMMA	-	-	-	-	-	3%
Andet *	25%	7%	11%	8%	1%	3%
Antal forskellige prøver/sager	4/4	43/23	27/15	37/23	78/40	88/60

* Koffein + kinin + askorbinsyre (n=1), Efedrin + kinin + koffein (n=2), Koffein (n=3), Yohimbin (n=4), intet påvist (n=4)

Tabel 2: Den gennemsnitlige renhed af illegale stoffer undersøgt ved Retskemisk Afdeling.
Resultaterne er angivet som medianværdier. I parentes er angivet variationsintervallet.

Årstal	Heroinbase	Heroinklorid	Amfetaminsulfat	Kokainklorid
1995	37% (7-74%)	66% (22-97%)	28% (3-100%)	89% (44-100%)
1996	48% (5-90%)	60% (20-93%)	16% (1-91%)	70% (3-93%)
1997	37% (4-83%)	56% (25-98%)	24% (15-95%)	71% (17-100%)
1998	36% (1-61%)	46% (3-63%)	20% (3-95%)	70% (18-94%)
1999	31% (1-66%)	80% (26-98%)	12% (1-90%)	69% (12-100%)
2000	39% (8-59%)	55% (11-98%)	13% (1-85%)	47% (10-85%)

Figur 1: Pulvere, tabletter og plantemateriale modtaget til undersøgelse for indhold af narkotika m.m. i perioden 1990 – 2000.

Årsberetningen udsendes til:

Arbejdsskadestyrelsen

Det kongelige Bibliotek, Pligtafleveringskontoret, København (2 eksempl.)

Det sundhedsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet

De sundhedsvidenskabelige institutter, Aarhus Universitet

Embedslægeinstitutionerne i Jylland

Embedslægeinstitutionen i Grønland

Justitsministeriet

Kriminalistisk Bibliotek, Juridisk Fakultet, Københavns Universitet

Landslægen på Færøerne

Medlemmerne af udvalget vedrørende retsmedicinske ydelser (Samarbejdsudvalget)

Nasjonalt Ressurssenter for seksuelt misbrukte barn, Oslo Kommune

NEC (Nationalt Efterforskningscenter), Narkotikamonitorering

Nuværende og tidligere personale

Patologiske institutter i Jylland

Politikredsene 32-54, Grønland og Færøerne

Andre politikredse som har begæret undersøgelser ved instituttet

Retsmedicinsk Institut, Københavns Universitet

Retsmedicinsk Institut, Syddansk Universitet

Retspsykiatrisk Afdeling, Risskov

Rigspolitichefen

Rigspolitiets afdeling A

Rigspolitiets afdeling C

Rigspolitiets afdeling E

Rigspolitiets eftersøgningstjeneste

Rigspolitiets tekniske afdelinger

Statsadvokaterne i Jylland

Sundhedsstyrelsen, 3. kontor

Udlændingestyrelsen

Aarhus Tandlægeskole, Retsodontologisk Afdeling

Aarhus Universitet, Budgetkontoret

Aarhus Universitet, Informations- og Kontaktcentret (2 eksempl.)

Aarhus Universitet, Regnskabskontoret

Aarhus Universitet, Rektor

Aarhus Universitet, Teknisk Forvaltning

